

MAREPOST

Van de voorzitter

Het bestuur van Maredorp-de Camp wenst alle lezers van de Marepost alle goeds voor 2019.

Terwijl veel verenigingen te maken hebben met een teruglopend ledenaantal doet zich bij Maredorp-de Camp het tegenovergestelde voor. Op 1 januari 2019 telde onze vereniging 267 leden. Dat is 16 meer dan een jaar geleden. Voor 2019 zou ik de lat iets hoger willen leggen. Laten we streven naar 300 leden aan het einde van dit jaar. Dat moet toch mogelijk zijn. Het lidmaatschap kost maar €6 per jaar. Hiermee steunt u ons bij het behartigen van de belangen van onze mooie buurt. En u bent als lid welkom bij al onze bijeenkomsten, zoals de nieuwjaarsborrel – ook dit jaar weer druk bezocht en erg gezellig - en de zomerborrel.

Verderop in deze Marepost kunt u lezen hoe makkelijk u lid kunt worden. Of bezoek onze website: <https://www.maredorp.nl>. Nog geen lid? Aarzel niet en sluit u aan bij onze vereniging! Hoe meer leden hoe sterker wij staan!

Arthur Elias

Kascommissieleden gezocht!

Woensdag 10 april 2019 wordt de Algemene Leden Vergadering gehouden, waar onder andere de twee leden van de kascommissie worden benoemd (art. 12 van het Huishoudelijk Reglement). Het bestuur vraagt leden van de buurtvereniging die in 2020 en 2021 voorafgaand aan de ALV het onderzoek naar boeken en beleid van het voorgaande jaar willen doen, om zich te melden bij het secretariaat.

Wilt u maar voor één jaar zitting nemen in de commissie? Ook dat is mogelijk, vermeldt u dat dan in uw bericht. Graag aanmelden via secretariaat@maredorp.nl

Contributie 2019

In de afgelopen maand zijn de leden per brief of email uitgenodigd om de contributie voor dit verenigingsjaar te voldoen. Is het er nog niet van gekomen om te betalen? Doet u dat dan alstublieft zo snel mogelijk! Heeft u de email of de brief niet gekregen? Meldt u zich dan even bij het bestuur via de email secretariaat@maredorp.nl zodat we u de juiste gegevens kunnen sturen.

Bij voorbaat hartelijk dank!

Het bestuur van Buurtvereniging Maredorp - De Camp

Nieuwjaarsborrel zaterdag 12 januari 2019

door Nienke Branderhorst

Zelfs de weergoden waren ons goed gezind voor-tijdens-en na de nieuwjaarsborrel. In de boven ruimte van Scarlatti aan de Stille Mare, mocht het bestuur van de buurtvereniging een groot aantal leden de beste wensen meegeven en ontvangen. Naast vertrouwde gezichten die elk jaar aanwezig zijn, was een groot aantal verenigingsleden voor de eerste keer aanwezig. Ook enkele voorzitters van andere buurverenigingen gaven acte de présence. Na het Nieuwjaars bericht van voorzitter Arthur Elias over de stijging van het leden aantal, de goede verstandhouding die we hebben met andere buurtverenigingen en over onze aanwezigheid in de participatiegroepen van de Gemeente werd 2019 met het heffen van het glas ingeluid. Als laatste punt werden twee winnaars van de fotopuzzel van de december-Marepost bekend gemaakt Zij kregen de bon bij afwezigheid. Het is altijd goed om met leden in ontspannen sfeer van gedachten te kunnen wisselen over of te attenderen op dringende zaken die de aandacht vragen. Onderstaande foto door de lens en het oog van Floris Bosch geeft een impressie van goede sfeer en geanimeerde gesprekken.

Oplissing Foto-puzzel december uitgave: 1. Stille Rijn 14A, 2. Fröbelschool Oude Rijn 174, 3. Postbus Oude Rijn 174, 4. Haarlemmerstraat 264, 5. Vlaggenstok Oude Rijn 182, 6. v/h Spaarbank Oude Rijn 58, 7. Tegeltabelau Oude Vest 215, 8. Jaartal 1900 Van de Werffstraat 25, 9. Oude Vest 97

Kerstdiner voor thuis- en daklozen

door Ineke van der Stok

Op woensdag 19 december was er ook dit jaar weer een kerstdiner voor thuis- en daklozen georganiseerd door de Diaconie 'de Bakkerij' in samenwerking met de Marekerk waar het diner werd gehouden. Prachtig gedekte tafels, kerstversiering en kroonluchters zorgden voor een feestelijk geheel. De avond werd geopend met een welkomwoordje door straatpastor Femke Post en dominee Jacobs. Na enkele kerstliederen, gezongen door het Amsterdamse daklozenkoor "de Straatklinkers", begon het driegang diner. Een grote groep vrijwilligers, waaronder Bep Verhoef en ik, zorgden in snel tempo voor opscheppen en bedienen van de ongeveer 175 aanwezigen. Na afloop ging een ieder dankbaar en voldaan, met kerpakket, zijn weg. Een prachtig, hopelijk jaarlijks terugkerend, initiatief.

Foto: Melle van der Wildt

De Vliegershop

Sinds 2003 gevestigd aan de Turfmarkt, werd het tijd voor deze specialist in vliegers en modelbouw en verkoper van bordspellen om een wat overzichtelijker aandoend pand op te zoeken. Een pand waar het hele assortiment in één oogopslag te overzien is en zorgt voor een prettige beleving. Zo'n ruimte is gevonden op de Haarlemmerstraat, op nr 192, waar de winkel vanaf februari te vinden zal zijn. De vestiging op het oostelijk deel van de Haarlemmerstraat van deze specialistische winkel zal mogelijk een bijdrage leveren aan de verlevendiging van dat deel van onze lange winkelstraat.

Appel & Ei

Ditzelfde geldt voor de (terug)komst van Appel & Ei naar dat gedeelte van de Haarlemmerstraat. De winkel van eigenaresse Arda Palm, ooit begonnen in de Pieterswijk en daarna verhuisd naar het oosten des lands, is inmiddels uitgegroeid tot een franchise onderneming met zo'n 14 winkels verspreid over het land. Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan, en geboortestad Leiden bleef toch trekken aan de eigenaresse, zodat zij besloten heeft terug te keren naar de bron en een nieuwe winkel toe te voegen aan de keten, en wel op Haarlemmerstraat 245. Appel & Ei, de naam zegt het al, staat garant voor zorgvuldig geselecteerde tweedehands kleding en accessoires voor dames en heren, voor een zeer prettige prijs. De winkel opent officieel de deuren op zaterdag 9 maart.

Een schone stad begint bij jezelf

Gehoord van een medebewoonster - ze zag onlangs een man achteloos op straat geworpen plastic en lege blikjes oprapen en verzamelen. Wat blijkt, deze meneer, die chauffeur is voor mensen met een handicap, kan 14 cent voor een kilo blik krijgen en spendeert dit geld voor goede doelen.

Nieuwe aanplant

Het is verheugend te zien dat er zo nu en dan wat nieuwe aanplant verschijnt in onze wijk. Van bomen en groen kun je nooit genoeg hebben. Zo werd onlangs bij het Sionshof een boompje geplant bij de al bestaande boom, waartussen een paadje is gestraat; deze op zich simpele ingreep zorgt voor een wat meer "aangeklede" aanblik in die kale bocht. Ook verscheen op de hoek van de Olieslagerspoort en de Van der Werffstraat een nieuwe boom. Het wachten is nu nog op een nieuwe boom op de plek van de verdwenen boom op de hoek Olieslagerspoort/Clarensteeg.

Voethekjes Lange Mare

Van gemeentewege kwam het bericht dat half februari rond de plantvakken op de Lange Mare permanente voethekjes geplaatst zullen gaan worden ter vervanging van de tijdelijke. In eerste instantie waren deze plantvakken ontworpen zonder hekjes, maar in de praktijk bleek dat er scooters en fietsen in de vakken geparkeerd werden. Uiteraard krijgt de aanplant dan geen kans

om op te komen of goed uit te groeien, zodat nu toch gekozen is voor blijvende hekjes. Deze worden speciaal op maat gemaakt en in delen geplaatst. De omwonenden en ondernemers die op de vakken uitkijken zullen per brief nog nader over de werkzaamheden worden geïnformeerd.

Happy Flower

De leuke bloemenzaak Happy Flower aan de Turfmarkt, is in de prijzen gevallen. De winkel die werkt met mensen met een beperking, heeft van het Rabo Wensenfonds een bedrag van 1.710 euro ontvangen. Deze prijs werd 28 januari in de Nobel aan Jane Peerdeman uitgereikt. Zij gaat het investeren in de winkel voor o.a. nieuw meubilair en gereedschap. Een leuke opsteker voor Jane en haar team!

Praethuys

Het Praethuys heeft voor de buurtvereniging in de jaren 70, een belangrijke rol gespeeld. Wat velen niet weten is, dat het Praethuys de "kraamkamer" van de buurtvereniging is geweest. Hier is zo'n 44 jaar geleden op de bovenverdieping, de buurtvereniging opgericht. Het cafe werd toen gerund door Jan Boer, later door Ruud Lorrier. En nu heeft de huidige eigenares Kitty Turk afscheid genomen. Zondagmiddag 27 januari was er een leuke middag voor Kitty georganiseerd. Vele klanten kwamen haar gedag zeggen, er was mooie muziek en dichteres Pink Meltzer had een speciaal gedicht geschreven. Ook wij bedanken Kitty voor de fijne jaren, waarbij zij onze jaarlijkse zomerborrels heeft verzorgd. Na vele jaren gewerkt te hebben in de horeca, heeft zij het cafe overgedaan aan de eigenaren van het Stadsbrouwhuis en de Vergulde Kruik. Zij hebben het per 1 februari overgenomen.

Leidse Schouwburg

door Agna Zonderop

Een nieuw initiatief van de Leidse Schouwburg-Stadsgehoorzaal is het instellen van de Overdagraad. Deze raad wordt gevormd door een aantal vrijwilligers met interesse in cultuur en kunst, en is in het leven geroepen voor het meedenken over de programmering van een aantal middagvoorstellingen verspreid over het jaar. Dit is vooral bedoeld voor diegenen die om wat voor reden dan ook niet meer 's avonds de deur uit willen of kunnen, maar die wel graag naar het theater willen. Uiteindelijk zal gekozen worden voor zo'n vijftal voorstellingen of concerten in allerlei genres; de leden van de Overdagraad zullen ook als ambassadeur voor deze programmering en gastheer of gastvrouw voor het publiek fungeren. Door een van de leden zal steeds het betreffende theaterstuk worden ingeleid.

Speciaal gedicht voor Kitty:

ZE KOMT VANUIT EEN GROOT GEZIN
EN TREKT AL VROEG DE WERELD IN

MET BEIDE BEENTJES OP DE GROND
BAANT ZIJ HAAR WEG, JONG EN GEZOND

KRUIST LEIDEN HAAR PAD, EN DOET DE STAD BEVEN
WANT KIT STORT ZICH VÓLOP IN HET RIJKE CAFÉ-
LEVEN

ZIJ STAAT DAAR HAAR MANNETJE, ZEKER EN GEWIS
STEEKT ER HOOG BOVENUIT, ZO KLEIN ALS ZE IS

SCARABEE, BABOON, GONK, THE JAM, PRAETHUYS, JA
DIE TURK
HAD OVERAL IN LEIDEN WEL IETS LEKKERS ONDER
HAAR ...KURK ;)

DAT BRACHT HET VOLGENDE MET ZICH MEE
'N FRAAIE DOCHTER EN EEN ZOON OF TWEE

ZO VERSTRIJKEN DE JAREN, MET SOMS VERDRIET
MAAR VAKER VREUGD
NU GA JE ONS VERLATEN EN DAT DOET ONS ECHT
GEEN DEUGD

MAAR GELUKKIG KUN JE HEEL GOED 'PRAETEN' EN
DAT BLIJF JE VAST OOK DOEN
BEDANKT NAMENS ONS ALLEN HIER EN EEN HELE
DIKKE ZOEN

27 Januari 2019, PINK

Transitie huizen Grevenstraat

door Nienke Branderhorst

De 'kap' is er af, nee niet letterlijk, wel voor de eerste negen gerenoveerde huizen. In de Grevenstraat is een spektakelstuk bezig dat in afleveringen te volgen is.

Het eerste bedrijf van dit Portaalproject is in het afgelopen najaar begonnen. Het beloofde renovatieschema is gehaald: de eerste negen woningen zijn in vijftientig werkbare dagen afgerond. Voor het resultaat mag je een blokje om rijden. De woningen hebben een mooie kleurstelling met de aangepaste raampartijen, voor en achterdeuren, de mus-vriendelijke dakpannen liggen strak rondom de nieuw dakkapellen met vijf ramen. Als dakhazen zie je de werkmannen van boven naar beneden gaan op de panlatten alsof ze gewoon horizontaal lopen. Spectaculair is ook het werk van de kraanbediening, een bloedstollend staaltje van vakbekwaamheid. Terecht is op donderdag 31 januari een feestelijk mijlpaalmoment voor bewoners geweest. Nog 92 woningen te gaan!
(Foto onder: Nienke Branderhorst)

Nieuws van Rijksmuseum Boerhaave

Erfgoed Nobelprijswinnaar Peter Debye komt naar Rijksmuseum Boerhaave

Rijksmuseum Boerhaave heeft een persoonlijke schenking ontvangen met archiefstukken die te maken hebben met Nobelprijswinnaar Peter Debye. Het erfgoed van Peter Debye werpt licht op de weg die hij als jonge scholier en student aflegde. Dankzij deze schenking kan Rijksmuseum Boerhaave, als enige museum, een bijna compleet overzicht tonen van alle Nederlandse Nobelprijswinnaars tot nu toe. "Het is echt een belangrijke aanvulling op onze collectie Nederlandse Nobelprijswinnaars", zegt directeur Amito Haarhuis van Boerhaave verheugd.

Peter Debye (1884-1966) groeide op in een eenvoudig Maastrichts milieu. In 1936 ontving hij de Nobelprijs voor de scheikunde. Op diverse terreinen deed hij baanbrekende ontdekkingen. Vaak had zijn veelzijdige onderzoek betrekking op de wisselwerking tussen straling en materie. Van groot belang was zijn methode om met de inzet van röntgenstraling kristalstructuren te bestuderen. Aan de hand van de recente schenking is in het museum een mini-expositie rondom Debye ingericht. In de expositie is onder andere een brief opgenomen waarin vader Debye aan het gemeentebestuur vraagt om vrijstelling van het HBS-schoolgeld. Die vrijstelling was slechts een van de hobbels die Debye moest nemen op weg naar de wetenschappelijke top.

De jonge chemicus analist Wiel Rousseau werd in 1963 bij een feestelijke gelegenheid ingezet als chauffeur voor een prominente passagier. Dat bleek de natuurkundige Peter Debye te zijn. Het gesprek dat Rousseau met de Limburgse Nobelprijswinnaar voerde, maakte grote indruk. Jaren later legde Rousseau bij toeval de hand op verschillende goederen uit de jeugd van Debye. Tijdens een feestelijke bijeenkomst met de familie van Debye schonk Rousseau dit bijzondere erfgoed aan Rijksmuseum Boerhaave.

(Bron: sleutelstad.nl 31 januari 2019)

Drie onbekende brieven van Einstein gevonden in Rijksmuseum Boerhaave

In het archief van Rijksmuseum Boerhaave in Leiden zijn drie onbekende brieven van Albert Einstein gevonden. De vondst werd gedaan door wetenschapsjournalist Margriet van der Heijden, die voor onder meer NRC schrijft. Einstein schreef de brieven aan de Russisch-Nederlandse wiskundige Tatyana Afanasyeva. Zij woonde en werkte samen met haar man, de natuurkundige Paul Ehrenfest, vanaf 1912 in Leiden. Van der Heijden werkt aan een dubbelbiografie over het paar. De ene brief is getypt, de andere twee zijn handgeschreven. Einstein reageert erin op een manuscript over thermodynamica, dat Afanasyeva hem in 1947 toestuurde.

(Bron: nu.nl 2 februari 2019)

Belangrijke telefoonnummers

Centraal nummer gemeente voor alle vragen: 14 071

**Hieronder vallen:
Servicepunt Woonomgeving (afval, grofvuil e.d.), Servicepunt Bouwen en Wonen en Servicepunt Parkeren**

Klachten overlast evenementen / horeca: 071 516 7015

Klachten overlast Schiphol: 020 601 55 55

Graffiti-meldlijn: 071 532 28 78

Politie: 0900 88 44

**Wijkagent Willem van Egmond,
Bureau Langebracht:
071 525 88 65 / 06 50 56 14 10**

Verkamering

door Jan W. Schoones

Het woord verkamering is nog niet opgenomen in de dikke Van Dale. In het kort betekent verkamering het opsplitsen van huizen in apart te verhuren kamers als wooneenheden. Het woord is al wel te vinden op de site van de gemeente Leiden. In het kader van het samenvoegen, omzetten en onttrekken van woonruimte wordt verkamering als volgt beschreven: het helpt om de woningnood onder studenten te verminderen maar geeft op verschillende plekken in de stad ook veel overlast. Omwonenden klagen bijvoorbeeld over geluidsoverlast en veel fietsen op de stoep. Daarom heeft het Leidse college besloten tijdelijk te stoppen met de afgifte van vergunningen voor verkamering. Deze stop is vorm gegeven in de Tijdelijke Beleidsregel Onttrekkingsvergunningen gemeente Leiden 2018. Deze beleidsregel en daarmee de vergunningstop loopt tot uiterlijk 1 juli 2019.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft onlangs met de Leidse gemeente de verkamering in kaart gebracht: 1 op de 10 bewoners in Leiden woont op kamers, en in de Leidse binnenstad is die verhouding 1 op 3. 70% van de kamerbewoners zijn studenten - een half procent is ouder dan 65 jaar. 2,395 woningen (4 procent van alle Leidse woningen) zijn verkamerd. Ook in onze wijk komt verkamering voor, en relatief zelfs het meest vergeleken met alle andere delen van Leiden: één op de vijf huizen wordt hier per kamer verhuurd.

Foto rechts (uit het archief van Sjaak Kroes): de Haagse Straatdichter aan het werk in de Leidse binnenstad.

Stand Nieuw Leids Bolwerk

door Nienke Branderhorst

Vorig jaar medio januari is het burgerinitiatief NLB begonnen om aandacht te vragen voor de plannen van het toenmalig College van B&W met het Energiepark. Het ging met name om de samenwerking met de MBEG-groep voor de ontwikkeling van het Energiepark in de Molenwijk en omliggende wijken.

- De stand: de intentieovereenkomst met de MBEG-groep is door de gemeente per 1 januari 2019 niet verlengd.
- Wethouder Spijker van Stedelijke ontwikkeling heeft aangegeven in ieder geval ook woningen te willen in het Energiepark.
- De uitslag van de enquête Energiepark e.o. (973! Inzenders) geeft een grote behoefte van burgers aan groen, woningen en recreatie aan.
- Burgers krijgen in 2019 een nieuwe kans hun mening te geven over de belangrijkste uitgangspunten voor de gebiedsontwikkeling van het Energiepark.

Op 26 maart is een 'verdiepingsavond' daarna de slotbijeenkomst, waarvan de datum nog bekend wordt gemaakt, zie publicaties in het Leids Nieuwblad. Na het inventariseren van de huiskamergesprekken is een visie gebundeld getiteld: Houd Maat! Dit lezenswaardig manifest is samengesteld door Louk Box, met de samenvatting:

- Houd maat: Leiden is een provincie stad - geen Klein Amsterdam.
- Geeft de ruimte aan kleinschalige ambachtelijkheid en dienstverlening.
- Probeer mogelijkheden voor sportieve en gezonde recreatie te vinden en uit te buiten.
- Betrek bewoners zoals bij Nieuw Leyden: kluswoningen, los parkeerproblemen met elkaar op, bevorder diversiteit.
- Bevorder inbedding in bestaande initiatieven of in coherent Gemeentelijk beleid: Museumkwartier, Singelpark en houd de buurt primair residentieel.
- Zorg voor duurzaamheid en een groene leefomgeving.

Kijk voor meer informatie op de website www.noordvest-molenbuurt.nl

Foto: indebuurt Leiden

Weer filmopnames in Leiden - Lyrebird

door Jan W. Schoones

Op 6 januari zijn opnieuw in café De Vergulde Kruik filmopnames gemaakt voor de internationale bioscoopfilm Lyrebird. Deze Amerikaanse rolprent gaat over Han van Meegeren, de volgens velen grootste kunstvervalser aller tijden. In de film wordt het verhaal verteld dat Van Meegeren er in slaagt om de Nazis vervalsingen van schilderijen van Johannes Vermeer voor miljoenen te laten kopen. Voor deze film zijn vorig jaar al eerder opnames gemaakt in De Vergulde Kruik en op andere plekken in Leiden zoals op het plein bij de Pieterskerk. De hoofdrollen worden vertolkt door Guy Pearce (bekend van L.A. Confidential en Memento), Vicky Krieps (bekend van Phantom Thread), August Diehl (bekend van Inglourious Basterds) en Claes Bang (bekend van The Square).

Liefjes van een straatdichter

Op de facebookpagina van Fiori Bloemen kwamen wij een stukje tegen over de Haagse Straatdichter Sjaak Kroes (31). Onlangs heeft hij zijn eerste dichtbundel, 'Liefjes Van Een Straatdichter' uitgebracht. Kroes vond het tijd om zijn straatdichterschap te bezegelen met een dichtbundel. In het dagelijks leven schrijft de pop-up dichter, poëzie voor mensen naar aanleiding van de gesprekken die hij met ze voert. Poëzie vanuit een woordenwisseling. Wellicht heeft u hem weleens zien zitten met zijn bureaufuets en typemachine, want ook de Leidse binnenstad behoort tot het werkveld van de Hagenees.

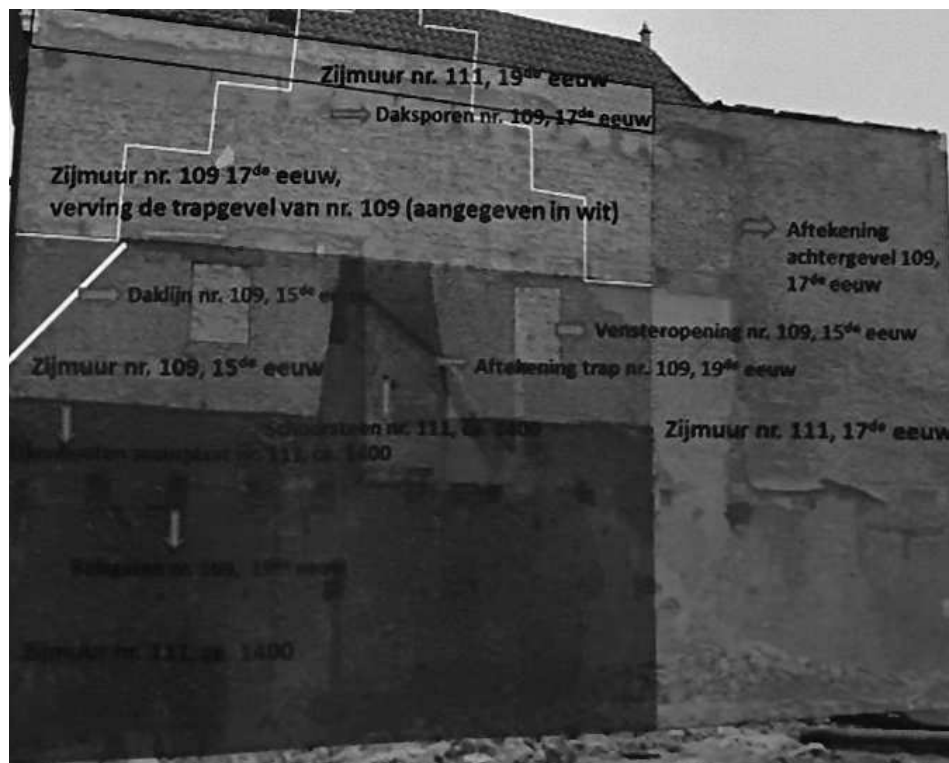
De dichter begon in 2016 met het dichten op straat. Dat deed hij als eerste in de Paleistuin, achter Paleis Noordeinde in Den Haag. 'Ik hoop te eigenlijk dat mensen mij daar niet zagen', zegt hij. Maar inmiddels kan hij met het dichten op straat een aardige boterham verdienen. En het dichten zelf begon voor Sjaak - natuurlijk - door de liefde. 'Dat meisje vond ik zo leuk, dat ik gedichten voor haar schreef', legt hij uit. 'En dat vond ze zo mooi, dat ik daar heel veel energie uithaalde. En dat ik zag dat het leuk werd ontvangen. Zo ontdekte ik dat ik goed kon schrijven.' In de dichtbundel zijn lieflijke gedichten gecombineerd met illustraties. Zijn 96 bladzijde vullende bundel kost 17,50 euro en is ook bij Fiori Bloemen verkrijgbaar. Zoals hij zelf zegt: 'Echt een cadeautje'.

Bouwhistorische muurpuzzel aan Haarlemmerstraat

Oude interieurs, middeleeuwse muren, eikenhouten balken en kappen. Dit alles kwam tevoorschijn bij de sloop van Haarlemmerstraat 101-111. Bouwhistorici zijn druk bezig om al deze sporen uit het verleden te onderzoeken. De muur tussen nummer 109 en 111 is voor hen een bijzondere puzzel. Het onthult de bouwgeschiedenis van beide panden en laat de ontwikkeling zien van eenvoudig middeleeuws huis tot 19e-eeuwse winkel.

De historische gebouwen maken plaats voor nieuwe winkelpanden zoals we in de vorige Marepost schreven. De blootgelegde gezamenlijke muur tussen Haarlemmerstraat 109 en 111 is voor bouwhistorici een schatkamer aan bouwsporen en een doorsnede van eeuwen Leidse geschiedenis. Op afbeelding 1 zijn de door hen aangetroffen bouwfasen aangegeven. Afbeelding 2 toont een reconstructie van de opeenvolgende panden. Het oudste deel van de muur vormt rond 1400 de rechterzijgevel van een bescheiden huis met alleen een begane grond (nummer 111). Bovenop die zijgevel komt in de 15e eeuw het bovenste deel (de top) van de zijgevel van nummer 109 te staan. Dit is een breed huis, ook met één bouwlaag, maar met de nok evenwijdig aan de straat. In de 17e eeuw wordt de muur verlengd én verhoogd voor een hoger en dieper huis op nummer 111. Snel daarna wordt 109 vervangen door twee huizen met verdieping. Ook deze verbouwing laat sporen achter in de muur. In de onderste, oudste laag van de muur zitten gaten waar balken in hebben gezeten. Met de aftekening van een trap getuigen zij van de modernisering van nummer 109 in de 19e eeuw. Deze ingreep dient dan voor een scheiding tussen wonen en winkelen.

De muur met al zijn bouwsporen is dus representatief voor de verschillende bloeiperiodes van Leiden. Van middeleeuwse percelen met bescheiden huizen, via de gouden 17e eeuw met uitbreiding van huizen, tot de economische bloei en opkomst van het winkelen in de 19e eeuw. Bouwhistorici dateren het oudste deel van de muur uit ca. 1400, toen de zijmuur van nummer 111, aan de hand van het metselwerk. Het huis was in die tijd dus al van steen, niet van hout of vakwerk. Op deze oudste muur ligt een eikenhouten balk. Op deze zogenaamde muurplaat rustte het schuine dak, haaks op de Haarlemmerstraat. Zelfs de aanzetten van de stammetjes die het dak droegen zijn nog te zien. Waar de balk eindigt, zat de achtergevel van dit middeleeuwse huis. De verticale naad in het metselwerk op die plek bevestigt dit. Het metselwerk heeft nog de originele, 600 jaar oude voegen, een unieke vondst. Hieraan is ook te zien dat de muur in deze periode een buitenmuur was. De muurplaat wordt onderbroken door sporen van een gemetselde schoorsteen. Rond 1400 had nummer 111 dus alleen een begane grond met zolder en een

Afbeelding 1: de blootgelegde gezamenlijke muur tussen Haarlemmerstraat 109 en 111 met al zijn bouwsporen is een doorsnede van eeuwen Leidse geschiedenis.

schouw centraal gelegen tegen de rechterzijmuur. Aan de andere kant van de muur, het interieur van 111, zitten nog sporen van een moer- en kinderbintplafond. Nummer 111 krijgt in de 15e eeuw een stenen buurpand, nummer 109. De muur gaat dan dienen als gezamenlijke tussenmuur. Op de bestaande muur wordt een nieuw geveldeel gebouwd. In de opgemetselde nieuwe muur zitten nog twee raamopeningen van waaruit je uitkeek op het dak van 111. De schuine witte lijn op afbeelding 2 geeft de daklijn van 109 aan. De dakvorm maakt duidelijk dat het nieuwe huis parallel aan de Haarlemmerstraat werd gebouwd. Een laag bakstenen op hun kant geeft aan dat de zijgevel een trapgevel moet zijn geweest. Net als de buurman had 109 alleen een begane grond en een zolder.

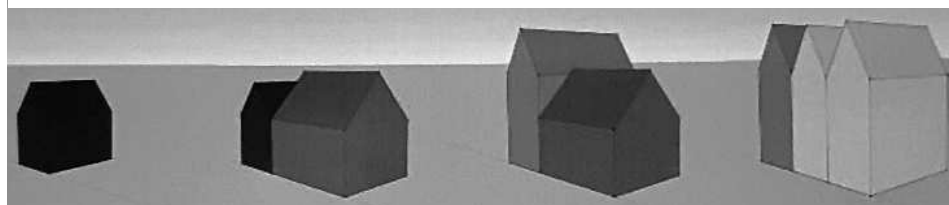
In de 17e eeuw wordt het lage huis nummer 111 vervangen door een hoger en dieper huis. De gezamenlijke muur blijft echter behouden. Hierop komt de verhoging van 111 te staan, waarvoor de dan nog bestaande 15e-eeuwse trapgevel van 109 wordt aangevuld. De muur wordt ook verlengd naar achteren. Haarlemmerstraat 111 heeft nu een begane grond, eerste verdieping en zolder onder een zadeldak. Dit type huis komt vanaf eind 16e eeuw veel voor in Leiden. Kort na deze uitbreiding ondergaat ook 109 een ingrijpende verbouwing. Het oude, dwarsgeplaatste huis wordt grotendeels gesloopt en vervangen door twee huizen met begane grond, verdieping en een zolder onder een zadeldak. De resten van de oude trapgevel en de 17e-eeuwse aanvulling daarvan door 111 worden vervangen door een nieuwe stuk muur (borstwering). De richting van de kap draait en komt nu haaks op de straat te staan. Van de nieuwe kap is de aftekening van

de reeks daksporen die het dak droegen zichtbaar (aangegeven op afbeelding 1). Vaag is ook de 17e-eeuwse indeling van voorruimte/gang en tussenzone met trap en achterkamer te zien, zowel op begane grond als verdieping. In een volgende bouwfase is de balklaag boven de begane grond geheel of gedeeltelijk vernieuwd. Dit verklaart het verschil tussen de gaten voor vloerbalken op de begane grond en die op de verdieping. De vervanging hangt waarschijnlijk samen met de splitsing in een woon- en een winkeldeel. In de 19e eeuw komt een dergelijke aanpassing vaak voor. Het hangt samen met de ontwikkeling van de Haarlemmerstraat tot winkelstraat. Centraal op de muur is een aftekening zichtbaar van een trap met daaronder een trapkast. Deze sluit aan op de nieuwe balklaag en zal uit dezelfde tijd stammen. Wat later krijgt 111 een nieuw dak. Hierbij wordt de zijgevel iets opgehoogd (aangegeven op afbeelding 1). Ook dit pand ondergaat de splitsing tussen winkelen en wonen. De bovenwoning krijgt dan een vrijwel nieuwe inrichting, zolder en kap.

De gesloopte gebouwen waren geen monument en daarom was er geen juridische verplichting tot behoud. De bouwhistorische documentatie laat echter zien dat achter de voorgevel een rijke historische gelaagdheid verborgen zit. Deze muur is daarvan een goed voorbeeld. Door dit alles voor en tijdens de sloop bouwhistorisch te documenteren, blijft de informatie behouden. Na sloop volgt nog archeologisch onderzoek om ook de gegevens die bodemvondsten opleveren veilig te stellen.

Bron: Erfgoed Leiden en Omstreken (<https://www.erfgoedleiden.nl/nieuws/vondst-van-de-week/982-vvdw-bouwhistorische-muurpuzzel-aan-haarlemmerstraat>).

Afbeelding 2: een reconstructie van de opeenvolgende panden van Haarlemmerstraat 109 tot en met 111.

Colofon

De Marepost is een uitgave van Buurtvereniging Marepost en wordt gedrukt op kringlooppapier door Puntgaaf drukwerk. Verspreiding in de wijken Marepost en de Camp, oplage 1.850 exemplaren.

De redactie bestaat uit:

Agna Zonderop
Bep Verhoef
Esther Moonen
Jan Schoones
Nienke Branderhorst
technische ondersteuning:
Floris Bosch

redactieadres:

Apothekersdijk 13,
2312 DC Leiden

e-mail redactie:

marepost@maredorp.nl

website:

www.maredorp.nl
beheerd door Jaap Moggré

Gelieve kopij, voor 14 maart a.s. aan te leveren per e-mail.

Het bestuur

Arthur Elias (voorzitter)
Oude Rijn 88, 2312 HH

Nienke Branderhorst (secretaris)
Vollersgracht 12, 2312 VL
071 - 5142172

Guido de Nooijer
(penningmeester)
Volmolengracht 3, 2312 PG

Frank Maas
Vollersgracht 24, 2312 VL

Hanna Verhoef
Oude Vest 121, 2312 XV

e-mail bestuur:

secretariaat@maredorp.nl
(voor klachten en/of opmerkingen uit de buurt)

Bent u nog geen lid van onze buurtvereniging dan wordt dit de hoogste tijd. Immers, uw lidmaatschap versterkt, verbindt en verbetert Marepost. Dat onderschrijven ook de vrijwilligers en het Mareposts bestuur van harte. Marepost is een van de oudste gedeelten van de stad, toen een zelfstandig dorp tot 1355, nu ons dorp tussen de Oude Rijn en de Oude Vest.

If you are not a member of our neighbourhood society Marepost, now is the time. Your membership will enhance, connect and fortify Marepost. All the volunteers of the Marepost committee heartily agree with this aim. Marepost is one of the oldest neighbourhoods of Leiden. An independent village until 1355, it is now our village, between the Oude Rijn and Oude Vest.

Lidmaatschap / membership:
€6.- per jaar / a year:
IBAN NL53 INGB 0003397558

e-mail bestuur / secretariat:
secretariaat@maredorp.nl